વિશેષ वांचन

ગાંશભગરસમાગાર

જીએમડીસી ગ્રાઉન્ડ પર ઊમટેલી

હાઈક

- એક થઈને એકરુપ થઈ, સંપી સંગઠિત થઈ રહે."

● જ્ઞાન, સિદ્ધિ, સમજ મેળવવાં હોય તો

● જીવનને અમર કરવાની કોશિશ ન કરો.

ને સાચવીને વાંચજે અને રાખજે. જલદી પાછું આપજે.

સુપ્રભાતમ્

સુરેશ પ્રા. ભટ્ટ

079-23226251

શિંતન

સુવિચાર

બોધકથા

અબ્રાહ્મ લિંકન.

સલામી સવારની..

ભूंसपी नहीं -

'स्व'नी सांजी डरवा,

બીજાની લીટી..

(ૠગ્વેદ - ૧૦/૧૯૧/૩)

रएछोऽ थी ईंदुयाया नो श्रम, वारसागत!

सत्ता पल्टाना आंहोलन छे अहीं वारसागत!

र्जाणी, भिनास, मस्पिंहो ने वाव छे वारसागत!

श्वानने सामे थाय ससलां अहीं वारसागत!

(अमहावाह हेरिटेंश)

(होऽया डरो!) (राજयपाल डाविंहनूं निवेहन)

માંઘવારીમાં -

आपणने तो रोष,

छे मेरेथन...

સામાનો મંત્રઃ સમિતિઃ સમાની સમાનં મનઃ સહ ચિત્તમેષાય |

સમાનં મંત્રમભિ મંત્રચે વઃ સમાનેન વો હવિષા જુહોમિ !!

બધાંના મન-હૃદય અને આચરણ-પવિત્ર-શુદ્ધ અને સમાન રહે. વિશ્વ સમગ્ર - બધી જ પ્રજાઓ હળી-મળીને

પહોંચાડી - લોકોના મતભેદ-મનભેદ, જાત-પાત-ધર્મોના વિખવાદ દૂર કરવા જોઈએ.

● આ શરીરમાં આપણે રહીએ છીએ, પરંતુ એ શરીરને આપણે જાણતાં નથી,

● માનવીનું સરેરાશ આયુષ્ય વધ્યું છે તે સાચું પણ જેને તમે જીવતો જુઓ છો તે

અંદરથી કેટલો બધો મરી ગયો છે તેનું માપ કદી કાઢ્યું છે - સંત રોબિન

જેટલું પણ જીવન હવે બાકી છે તેને પૂરી રીતે માણો - અખંડ આનંદ

તમારા ચિત્તને સદા ખુલ્લું અને નિખાલસ તથા નિર્મળ રાખો - ચીની કહેવત

● મુક્તિ એટલે આંતરિક અને બાહ્ય એમ બધી જ સત્તાઓનો અંત - ગુણવંત શાહ

● દરેક ચીજ એના સત્ય સ્વરુપમાં જોવી હોય તો પહેલા તમારી આંખો સત્મય કરો - ખલીલ જિદ્ધાન

● આજનું ઔષધ : મેંદીના પાનનો ઉકાળો પીવાથી પથરી ટૂટીને નીકળે છે (સંક્લન : દીપક વી. આસરા)

ગાંધીજીને રાજા 'સત્યવાદી હરિશ્ચંદ્ર'નું નાટક અને 'રામ' નામની પ્રેરણા મળી. વિવેકાનંદને રામકૃષ્ણ મળ્યા.

વોશિંગ્ટનની આત્મકથાના વખાણ સાંભળ્યા ત્યારથી તે વાંચવાની ઉત્કટ ઈચ્છા હતી. તેના જ શિક્ષક શ્રી ક્રોફર્ડ

પાસે એ પુસ્તક છે એમ સાંભળ્યું. તે વાંચવા માટે લઈ જવા વિનંતી કરી. શિક્ષક કહે - આ ઉત્તમ પુસ્તક 'અપ્રાપ્ય'

ભાન રહ્યું નહીં અને છાંતી પર પડેલાં પુસ્તક પર વરસાદી વાછંટથી તદ્દન ભીંજાઈ બગડી ગયું. શિક્ષક ક્રાફર્ડ ગુસ્સે

થયો. કિંમત તો અબ્રાહ્મ આપી શકે તેમ ન હતો. ક્રાફર્ડના ખેતરમાં ત્રણ દિવસ મજૂરી કરી. પુસ્તકનું મૂલ્ય ચૂકવ્યું.

કોઈ પ્રભાવી પ્રેરણામૂર્તિનો સત્સંગ કે સદ્વાંચન પુસ્તકની પ્રેરણા જીવનને ઉન્નત શિખરે લઈ જાય છે.

અબ્રાહ્મને કિશોર અવસ્થામાં જ 'પુસ્તક' વાચવાનો શોખ હતો; એણે અમેરિકાના પ્રમુખ શ્રી જયોર્જ

અબ્રાહ્મે સાંજે જ વાંચવાની શરુઆત કરી દીધી. લગભગ આખી રાત વાંચ્યું. કયારે ઉંઘ આવી ગઈ એનું

પરિણામે એ પુસ્તક વાંચી વાંચી પ્રેરણાથી તે વિદ્યાર્થી એક દિવસ અમેરિકાનો પ્રમુખ થયો. એનું નામ

આ શ્લોક 'યુનો'નો 'મોટો' સૂત્રમંત્ર બનાવવો જોઈએ.

પછી તેનાં પર અંકુશ આપણો કયાંથી હોય - વિમલા ઠાકર

''બધા મનોષ્યોના વિચાર મન-હૃદયથી એક રહે - બધી પ્રજાઓ (વિશ્વની) એક થઈ. સંગઠિત થઈ રહે.

ઋગ્વેદનો આ મંત્ર વિશ્વના બધા જ દેશોને પોત-પોતાની ભાષામાં અનુવાદિત કરી રાજયોના ખૂણે ખૂણે

બ્રહ્માંડમાં 'વિશ્વ' એક નાનો ગોળો છે. એમાં અનેક દેશોના દરમાં આપણે નાનાં નાનાં જીવજંતુ

ખદબદતા રહીએ છીએ. એમાં પણ આ મારી સરહદ-તારું-મારું-જૂથ કરી કેવો કંકાસ કરીએ છીએ?

યુવાનો જ આગળ ધપાવવા તૈયાર સ્વરુપે શરુ થયેલ અનામત વિરોધી થયા હોય તો તે ખૂબ સારી નિશાની આંદોલને એમની ખુરશીનો ભોગ છે. આર્થિક અને સામાજિક રીતે જરુર લીધો હતો, પરંતુ એથી તેમજ શૈક્ષણિક રીતે પછાત રહી સમાજમાં જે રાજકીય જાગૃતિ આવી ગયેલો ક્ષત્રિત ઠાકોર સમાજ વર્ષોથી હતી તે આજપર્યંત અકબંધ છે. શ્રમજીવી સમાજ તરીકે જીવ્યો છે. નરેન્દ્ર મોદી જેવા લોકપ્રિય નેતાને પણ હવેતેશિક્ષણનામાધ્યમથીપ્રગતિનાં પોતે બક્ષીપંચ હેઠળ આવરી શિખરો સર કરવા કટિબધ્ધ બનેલ લેવાયેલી જ્ઞાતિના હોવાનું છે. એનો અત્યાર સુધી રાજકીય ગાઈવગાડીને કહેવું પડે છે. હવે પક્ષોએ વોટબેંકતરીકે ઉપયોગ કર્યો જયારે અલ્પેશ ઠાકો ર જેવા છે. સમાજ પાસે અઢળક નવલોહિયા યુવા નેતાઓએ મતદાતાઓની મૂડી છે, જેનો સાર્થક બિનપક્ષીય ધોરણે સમાજને સંગઠિત વિનિયોગ કરીને આ સમાજ ધારે તો કરવાની જાહેરાત આરંભી છે ત્યારે યોગ્ય નેતાને મુખ્યમંત્રીપદ સુધી ઠાકોર સમાજ ફક્ત રાજકારણીઓનો પહોંચાડી શકે એમ છે. વર્ષો પૂર્વે હાથો નહીં બનતા સામાજિક અને માધવસિંહ સોલંકીએ આ જ શૈક્ષણિક ક્રાંતિ ભણી અગ્રેસર બને સમાજનો વિશ્વાસ હાંસલ કરીને તેવી શક્યતાઓ સરજાઈ છે. મૂળે ગુજરાતની ૧૮૨ વિધાનસભા બેઠકો ઠાકોર સેનાના સામાજિક સંપ્રજ્ઞતા પૈકી ૧૪૯ બેઠકો પર કોંગ્રેસનો પાટીદાર આંદોલનની પ્રતિક્રિયા છે, વિજયધ્વજ ફરકાવ્યો હતો. પરંતુ સરવાળે જો એક પછાત રહી બક્ષીપંચ હેઠળ આવરી લેવાયેલી ગયેલો સમાજ વ્યસનમુક્તિ જેવા તત્કાલીન ૮૨ જ્ઞાતિઓ માટે ૨૭ ૨ચનાત્મક કાર્યક્રમો યોજી સર્વાંગીણ ટકા અનામત ફાળવવાનો પ્રગતિસાધેતોતેઆવકારદાયક જ ઐતિહાસિક નિર્ણય કરી માધવસિંહ ગણાશે. 'આરંભે શરા' વાળી ઉક્તિ સોલંકી આ અકલ્પનીય સિદ્ધિ હાંસલ ઠાકોર સેના ખોટી પાડે એવી અપેક્ષા

જીએમડીસી ગ્રાઉન્ડ ખાતે યોજાયેલી વિશ્વાસ. વ્યસન મુક્તિ રેલી તરીકે અત્ર-તત્ર-સર્વત્ર વહેતો થયો છે. રેલીમાં ભાગ લેવા પહોંચ્યા હતા. પ્રચાર પામેલી આ અત્યંત સફળ સમાજની સર્વાતોમુખી પ્રતિભા અને સભાની ફલશ્રુતિ ફક્ત જીએમડીસી પ્રતિષ્ઠા સ્થાપિત કરવા માટે એકલી ગ્રાઉન્ડ પૂરતી મર્યાદિત નહીં રહેતાં નાણાકીય સધ્ધરતા કે રાજકીય સત્તા હોય તો પણ એ શાંતિપૂર્ણ રીતે પાર ગામડાં સુધી 'ગ્રાઉન્ડ ઝીરો' પર્યંત પૂરતી નથી. સૌથી પહેલાં 'સંસ્કારિતા' પડે એવી સંભાવના ઓછી જ રહે છે. વિસ્તરી છે. છેલ્લા કેટલાક દિવસો વિકસાવવી પડે અને એ માટે દારૂ-પરંતુસૌનીનવાઈવચ્ચેઠાકોરક્ષત્રિય દરમિયાન ઠાકોર સેનાએ અફીણ-ધુમ્રપાન જેવા વ્યસનો સેનાની આ રેલી સંપૂર્ણ રીતે શાંતિપૂર્વક વ્યસન મુક્તિના એના સૈદ્ધાંતિક છોડવાં પડે. કયારેક રવિશંકર યોજાઈ હતી. ન તો કોઈ તોફાન થયું, કાર્યક્રમને ગાંધીનગર નજીકનાં મહારાજે જે રચનાત્મક કાર્યક્રમ હાથ ન કોઈ વાદવિવાદ. પાટીદાર રેલીની ગામડાંથી છેક સરહદી વિસ્તારનાં ધર્યો હતો તે હવે ક્ષત્રિય ઠાકોર

> વિશ્વમાં ઘણી લોકશાહી વ્યવસ્થાના બાળમરણ લોકશાહીના સુચાર સંચાલન માટે ઊભી કરવામાં આવેલી તથા વિકસાવવામાં આવેલી સંસદીય પ્રથાઓ તથા

દેશના ધારાગૃહોને મજબૂત તથા હેતુલક્ષી બનાવવામાં ગુજરાતના બે પનોતા પુત્રો વીર વિક્રલભાઇ તથા દાદાસાહેબ માવળંકરનો સિંહફાળો છે. વલ્લભભાઇના વડેરા વિદ્વલભાઇએ એક અણનમ યોધ્ધાની જેમ લડત ચલાવીને સ્વાધીન ભારત માટે સંસદીય પ્રથાઓના વિકાસમાં ઐતિહાસિક યોગદાન આપેલું છે. ગમે તેવી આફત સામે ન્યાય તેમજ સત્ય માટે ગમે તે ભોગે લડી લેવાની વીર વિક્રલભાઇની વૃત્તિ તથા શક્તિનો

ઇતિહાસ દરેક યુવકે વાંચવા જેવો છે. વલ્લભવિદ્યાનગરના નાગરિકો તેમજ યુવાન વિદ્યાથીઓમાં વીર વિક્રલભાઇની સ્મૃતિ જીવંત રહે તે માટે તેમની જન્મજયંતીએ વ્યાખ્યાનમાળાનું આયોજન કરવામાં આવે છે તે આથી આવકાર્ય છે.

પરાધીન દેશની પીડાનો કોઇ અંત હોતો નથી. ૧૯૨૪ના ડિસેમ્બરમાં બ્રિટીશ વાઇસરોય લોર્ડ રીડિંગની મુંબઇની મુલાકાતના માનમાં બ્રિટીશ સરકાર તરફથી ઝાકમઝોળ સ્વાગત તથા ઉત્સવની તૈયારી શરૂ કરવામાં આવી. ભારતના સ્વમાની નાગરિકોનું સ્વમાન

ગુજરાત સામાજિક પરિવર્તનના જેમ જ કોઈ ધરણાં યોજાયાં કેન કોઈ વાવ-થરાદનાં ગામડાં સુધી વિસ્તાર્યો દૌરમાં પ્રવેશ્યું હોય ત્યારે એવી નેતાગીરીનો ઝઘડો નોંધાયો. રાજયનાં છે, બહુ જ ચુસ્તતાપૂર્વક જીએમડીસી રળિયામણી ઘટનાની નોંધ લેવી જ રહી મુખ્યમંત્રીથી લઈ વિપક્ષના નેતાઓ ગ્રાઉન્ડ પર લીધેલી પ્રતિજ્ઞાનો અમલ ઃ ૨૬મી જાન્યુઆરી, પ્રજાસત્તાક શંકરસિંહ વાઘેલા અને ભરતસિંહ કર્યો છે. ગાંધીનગર નગરના ગ્રામ્ય પર્વના દિવસે લાખોની સંખ્યામાં સોલંકીની શુભેચ્છાઓ ઉપરાંત વિસ્તારોમાં સમાજના કાર્યકરોએજ ગુજરાતની બક્ષીપંચ જ્ઞાતિઓની આગેવાની લઈને દારૂના ધંધા સાથે ઠાકોર સમાજની મેદનીનો એજન્ડા શુભેચ્છા સાથે યોજાયેલ કાર્યક્રમને સંકળાયેલા જ્ઞાતિજનોને પકડાવ્યા છે. પોલિટિકલ પાર્ટીઓથી પર રહી ઐતિહાસિક સફળતા સાંપડી એનું એમની આ ઝુંબેશને સમાજમાં સારો સમાજને વર્ષોથી નડતાં-કનડતાં કારણઆ રેલીનાઆયોજકોની શુદ્ધ પ્રતિસાદ સાંપડી રહ્યો છે અને દૂષણોથી મુક્તિ અપાવવાનો હતો. સમાજ સુધારણા નીતિ અને સમાજની સર્વાંગી પ્રગતિ માટે વ્યસનો

તંત્રીસ્થાનેથી....

रहे रेनाथी अएनम शीश : मुर्जने से नमन हेरे

કરી શક્યા હતા. એની ફળશ્રુતિ અસ્થાને નથી.

ઘવાય તેવા આયોજનો થયા. આમ થાય તો જ સત્તાધીશો પોતાનું સ્થાન મજબૂત કરી શકે. સામાન્ય લોકોની રોજીંદી હાડમારી સાથે વિદેશી શાસકોને સ્નાન સતકનો પણ સંબંધ ન હતો. સરકારના ઉચ્ચ અધિકારીઓએ Minute-to-Minute કાર્યક્રમનું ચોકસાઇથી આયોજન કર્યું. વાઇસરોયનું સ્વાગત મુંબઇ શહેરના પ્રથમ નાગરિક કરે તેવું નકકી થાય તે સ્વાભાવિક હતું. આજે પણ વારસામાં મળેલીઁ ર્ષ્ઠિક્ષ ની આ પ્રથા અમલમાં છે. પરંતુ આ

> કિસ્સામાં અમલદારો માટેની ખરી સમસ્યા હવે શરૂ થઇ. મુંબઇ શહેરના પ્રથમ નાગરિકે વાઇસરોયના સ્વાગત માટે હાજર રહેવાની ઘસીને ના પાડી. ગોળ ગોળ વાત કરવાની આ મેયર તથા ચરોતરના વીરને કયાં ફાવટ હતી ? મુખ્ય સચિવના નિમંત્રણનો પ્રત્યુત્તર સત્વરે આ વીરે વાળ્યો. કાયદાથી ચૂંટાયેલા મેયરે કહયું કે તેમના પક્ષ (કોંગ્રેસ)ની સ્વીકૃત નીતિ અનુસાર તેઓ આ વિદેશી શાસનનો અંત જોવા ઇચ્છે છે અને તે માટે કાર્યરત છે. આથી આ શાસનના વડા પ્રતિનિધિના સ્વાગતમાં તેઓ સામેલ થશે નહિ. સાથે સાથે વિવેક જાળવીને વાત કરવાની સૂઝ ધરાવનારા આ અનોખા મેયરે સ્પષ્ટતા કરી કે વાઇસરોયના વ્યકિતગત અનાદરનો આ પ્રયાસ નથી. પરંતુ શાસનની જે વ્યવસ્થાનું તેઓ પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. તેની

સામે તેમનો મૂળભૂત વિરોધ છે. વિરોધમાં પણ કેવી સ્પષ્ટતા અને ગરીમા ! વિવેક સાથેના આ પ્રત્યુત્તરમાં આત્મ-સન્માન સહેજ પણ ઝાંખુ થતું નથી. શાયર નાઝીર દેખૈયાના શબ્દો યાદ આવે.

ખુદાયા ! આટલી તુજને વિનંતી છે આ નાઝીરની,

રહે જેનાથી અણનમ શીશ મુજને એ નમન દેજે.

અનુસંધાન પાના નં. ७ પર

द्वीधना ચણીબોર વી. એસ. ગઢવી

વ્યસનમુક્તિ લક્ષી રચનાત્મક અભિગમ આવકારીએ

વળી આ મેદનીમાં મોટી સંખ્યા ઉત્સાહી યુવકોની હતી, જે છેક રિવરફ્રંટ પર એમનાં વાહનો પાર્ક કરી પાંચ-સાત કિ.મી. પગપાળા ચાલીને સમાજનો એના નવા લોહીમાં બેઠેલો છોડવા જરુરી છે, એવો એક સંદેશ

સામાન્ય રીતે આવડી મોટી રેલી કોઈ રાજકીય પાર્ટી દ્વારા આયોજિત કરાઈ

> થયા છે. આ વાસ્તવિક સ્થિતિ વચ્ચે વૈવિધ્યતા તેમજ વિશાળતા ધરાવતા આપણાં દેશની લોકશાહી રાજ્ય વ્યવસ્થા લાલકિલ્લાની જેમ અડિખમ તથા ઉન્નત મસ્તકે ઊભી છે. આ સામાન્ય ઘટના નથી. આપણી સંસદીય સંસ્થાઓ છેલ્લા સાત દાયકાથી મજબૂત રીતે કાર્યરત છે. ડૉ.

અને દશ વર્ષ પૂર્ણ કરીને ચાત્રા ૧૧માં વર્ષમાં પ્રવેશે છે...

આજથી બરાબર ૧૦ વર્ષ પહેલાં ૨૦૦૬માં ફેબ્રુઆરી મહિનાના પ્રથમ મંગળવારે 'વિચારયાત્રા' માં 'વિચારો ઉપર વિચાર' લેખ પ્રકાશિત થયો... અને આજે આ યાત્રાએ ૧૦ વર્ષની સફર ખેડી નાખી છે, ત્યારે વિશ્વાસ નથી આવતો કે દર મંગળવારે લખાતા લેખ આશરે ૪૫૦ થી ૫૦૦નાં આંકડાને પાર કરી ચૂક્યા છે...

ૐ વાઙ્મે મનસિ પ્રતિષ્ઠિતા।

છે. 'વિચારયાત્રા' ને કારણે ઘણા વાચકો સ્નેહીમાં ફેરવાયા છે. લેખ વાંચ્યા પછી ફોનથી, એસએમએસથી હવે વોટ્સએપ દ્વારા પણ કે પછી રૂબરૂ મળીએ ત્યારે ઘણા હિતેચ્છુઓએ ઉત્સાહ વધાર્યો છે. ઉંમર કરતા વધુ પાકટતા આ યાત્રાને કારણે મળી છે.

૨૦૦૯માં ૫૦ લેખોનો સંચય કરતું 'અને એવું બધું' પુસ્તક પણ પ્રકાશિત થયું. જીવનના કપરા તબક્કાઓને કદી ન પૂરી શકાય તેવી ખોટને સહન કરવા માટે 'વિચારયાત્રા' મારી માટે સંજીવની રુપ બની રહી છે... જયારે સંજોગો અને પરિસ્થિતિથી લાચાર થઈ જવાય ત્યારે

પુરુષાર્થ - પ્રેરણા - પ્રોત્સાહન - પ્રેમ અને પ્રાર્થનાના પંચામૃત દારા કોઈ પણ સંકલ્પ કે મનોરથોને પૂર્ણ કરી શકાય છે ટહુકો ના કરે, બંને સાથે ચા ના પીવે તો છોકરાઓને પણ થાય કે

"અરે જવા દે ને, આપણે વળી કયાં અને કયારે પ્લેનમાં ઉડવાના છીએ.''

અભિષેકે એની બહેન મીનાને કહ્યું અને આ ઘટના સમયે બંગલાના હીંચકે બેસીને ચા પી રહેલા બારડકાકા અભિષેક પર મનોમન ગુસ્સે થઈ ગયા અને એમણે એક યાદગાર બોધપાઠ આવ્યો. કલા અને સંસ્કારનું પિયર ગણાતા ભાવનગર શહેરમાં અભિષેકનો પરિવાર રહેતો હતો. માતાપિતા અને બહેનના આ પરિવારમાં ધર્મ-અધ્યાત્મ-પુસ્તકોનું વાંચન-સત્સંગ અને શિક્ષણનું વાતાવરણ હતું. માતાપિતા બંને નોકરી કરે અને એમાં પણ માતા શિક્ષિકા, એટલે આ બંને ભાઈ-બહેનમાં શિસ્ત-નિયમિતતા અને વિવેક જેવા સદ્ગુણો આપોઆપ વિકસતા ગયા હતા. બંને હંમેશા સાથે જ હોય, સત્સંગમાં જાય કે સાહિત્યના પ્રવચનો સાંભળવા, ધૂળેટીનો ગુલાલ ઊડાડવા જાય કે લગ્ન પ્રસંગોમાં મ્હાલવા બંનેની જોડી કયારેક જુદી પડે જ નહીં. એમના પરિચિતો હંમેશા કહે કે 'ભગવાને તમારી ભાઈ-બહેનની જોડીને પ્રેમના અતુટ બંધનથી બાંધી છે, એટલે તમે અજવાળ હંમેશા સાથે હો એ જોઈને અમને તુષાર જોશી પણ આનંદ થાય છે.' જવાબમાં અભિષેક કહેતો કે મને ઈશ્વરે બહેનના રૂપમાં એક મિત્ર આપ્યો છે.' તેઓ જે એરિયામાં રહેતા હતા એ એરિયામાં મોટાભાગે ઉચ્ચ મધ્યમ વર્ગના લોકો જેઓ સરકારી નોકરિયાતો હતા.તેઓના પરિવારો રહેતા હતા. સોસાયટીના યુવાનો વૉલીબોલ રમે, પ્રજાસત્તાક પર્વ કે સ્વાતંત્ર્ય પર્વની ઊજવણી કરે એમાં અભિષેક હંમેશા ઉમળકાથી જોડાય અને બહેન મીનાનો સ્વભાવ પણ એવો કે વા (હવા) સાથે પણ વાતુ કરે... છોકરા સાથે એટલી જ નિર્દોષતાથી મજા કરે અને વડીલો સાથે હોય ત્યારે એમનું ગૌરવ સચવાય અને સાથે સાથે એમના લાડ-પ્યાર પણ મળે એવો વિવેકપૂર્ણ એનો વ્યવહાર હોય. એના પડોસીઓમાં આ બંને માટે બધાંને અનહદ પ્રેમ અને વાત્સલ્ય વરસે. આવું વાત્સલ્ય આપનારા એક વડીલ એટલે અભિષેકના પિતા શીવુભાઈના સરળ-સાલસ અને પડોશી મિદ્દ સોંડાભાઈ બારડ. સહુ એમને બારડકાકા જ કહે. એવું એક હસમુખુ અને પ્રેમાળ વ્યક્તિત્વ જે સદાય હકારાત્મક દેષ્ટિકોણથી જ વાત કરે. વ્યવસાયે એન્જિનિયર અને સ્કીલ્ડ પર્સન. લુહારી-સુતારી-કુંભારી કે માળી કામ હોય અથવા તો ઘરના બાંધકામ કે રીપેરીંગની વાત હોય એમને પ્રશ્ન પુછો એટલે કોઈ આકાશી વાતો નહિ, બલકે સાવ વાસ્તવવાદી વિચાર તેઓ ઉત્તર રુપે રજૂ કરે અને કોઠાસૂઝથી એવો માર્ગ બતાવે કે સામેનો માણસ એમનો કાયમી પ્રેમી બની જાય. અભિષેકના પિતાએ કોઈ કોન્ટ્રાક્ટરને કામ આપ્યા વિના પોતાના પંડે અને પૈસે મકાન બનાવ્યું ત્યારે સામેના મેદાન પછીના બંગલામા રહેતા બારડકાકા સાથે એમની દોસ્તી થઈ. વર્ષોના સહવાસ બાદ સ્થિતિ એવી હતી કે અઠવાડિયામાં બારડકાકા - બે-ત્રણ વાર સવારે

બારડકાકાને જોયા ને જાણે વર્ષો થઈ ગયા છે આવી ઘનિષ્ઠતા અને આદર બારડકાકા સાથે છોકરાઓને હતા.

આજે પણ સવારે બારડકાકા આવ્યા હતા. શીવુભાઈ સાથે ચા પીતા હતા અને અચાનક આકાશમાંથી સાવ ઓછી ઊંચાઈએથી વિમાન પસાર થયું. વિમાનના આકર્ષણથી પ્રેરાઈને મીનાએ કહ્યું, 'એ હાલો ત્યારે, આપણે આ વિમાનમાં બેસીને મુંબઈ પહોંચી જઈએ' એના જવાબમાં અભિષેકે લેખના આરંભે લખેલું વાક્ય કહ્યું જેમાં અસમર્થતાની અને નકારાત્મકતાની અસર હતી. બારડકાકાએ તુરત જ કહ્યું, 'જો બેટા, સાંભળીલે, કયારેય કશું જ નેગેટીવ વિચારવું કે ના બોલવું. અમારા વડિલો તો કહે તો કે ભગવાન આકાશમાં ઉપર ફરતા હોય, એમના બાળકોને એટલે કે માણસોને જોતા હોય એવા સમયે તમે જે કાંઈ માંગો, વિચારો, બોલો એને ભગવાન જો તથાસ્ત કહે તો કામ થઈ જાય. અને જો એ સમયે નકામી વાતો - નકારાત્મક વાચો બોલ્યા હોઈએ તો એના પણ આશીર્વાદ મળી જાય. એટલે જીવનમાં હંમેશા પોઝીટીવ વિચારો જ કરવા. મુશ્કેલી આવે તો એમાંથી પણ પાર ઉતરશું એ ભાવ કેળવવો.'

બારડ કાકાની આ વાત બંને ભાઈ-બહેને જીવનમાં અમલમાં મૂકવાનો મનોમન સંકલ્પ કર્યો - એમને આ વાતનો ભરોસો પશ આવ્યો. આજે વર્ષો થયા બારડકાકા અને શીવુભાઈ બંને સદેહ નથી પરંતુ એમનું સાનિધ્ય અને એમનો સંદેશ આ બંને માટે પથદર્શક બની રહ્યા છે.

સાવ સહજપણે થયેલા એક વડિલ સાથેના યુવાનોના આ સંવાદમાં જીવનનું બહુમૂલ્ય સત્ય સમાયેલું છે. માણસ જન્મે ત્યારથી લઈને મૃત્યુ સુધીના ઘટનાક્રમમાં ડગલે ને પગલે પ્રશ્નો - મુશ્કેલીઓ આવે છે એનાથી ગભરાઈ જવા કરતાં, મુંઝાઈ જવા કરતા મનહૃદયમાં હકારાત્મકતાને જીવંત રાખીને જો કામ લઈએ તો કયાંક અસ્તિત્વ એનો રસ્તો બતાવે જ છે. એ માર્ગે આગળ વધતા આખરે હાશ થાય જ છે.

રોજ અકસ્માતો જોઈએ એટલે ડ્રાઇવિંગ ન છોડાય રોજ લોકો છેતરી જાય એના સમાચાર વાંચીએ કે સાંભળીએ એટલે નવા સંબંધોથી દૂર ના ભગાય. ડગલેને પગલે આપણને ઈશ્વર તરફથી સંકેત મળે છે એને સમજીએ, અનુભવીએ તો કયાંક ને કયાંક આપણી અંદર હકારાત્મક ઉર્જા જરુર જાગૃત થાય છે. 'CAN I ?' કરતાં 'I CAN' પુરુષાર્થ - પ્રેરણા - પ્રોત્સાહન - પ્રેમ અને પ્રાર્થનાના પંચામૃત દ્વારા કોઈ પણ સંકલ્પ કે મનોરથોને પૂર્ણ કરી શકાય છે. અને આવા સંકલ્પો પૂરા થયે, આસપાસ હકારાત્મક ઉર્જાના અજવાળા રેલાય છે જે આસપાસ રહેલા અને અજવાળાને ઝીલનારા તમામના જીવનમાં અજવાળા રેલાવે છે...

તેજપુંજ : **THEY CAN BECAUSE THEY** THINK THEY CAN...

એટલીસ્ટ મનની એ છટપટાહટને કાગળ પર ઉતારી દેવાથી થોડીક ટાઢક અનુભવાય છે...

સમાજનો કે રાષ્ટ્રનો ચિરંતન પ્રશ્ન ઉપસ્થિત કરીને, તેને ચર્ચીને શબ્દદેહ આપવાનો મોકો મળે છે ત્યારે સમાજ પ્રત્યેનું કાંઈક ઋણ ફેડ્યું હોય તેવી સાંત્વના મળી રહે છે...

વિચાર એ વણથંભી પ્રક્રિયા છે, ચિરંતન છે, મન તમને આપણને બધાને આવતા વિચાર, લાગણી, અભિવ્યક્તિ વગેરે જે કંઈ પણ છે તે નિરંતર ચાલતું

રહેવાનું છે. આ બધાનો કોઈ અંત નથી, અને આ યાત્રામાં મંજિલ પર પહોંચવા કરતા સફરમાં, યાત્રામાં ઘણીવાર સંજોગો, પરિસ્થિતિઓ,

વધુ મજા છે. આવા પડાવ તો આગળ વધવાનું જોમ પુરુ પાડે છે...

જહા સાહેબ, અખબારના તંત્રીની રુએ નહીં પણ એક સહૃદયી વડીલની માફક સદા સાથે રહ્યા છે, તેમનો આભાર માનવા કરતા આશિષ માગવા વધુ ઉચિત રહેશે... કંઈક વિશિષ્ટ અને અઘરું

મને કાગળ પર ઉતાર... લખવાની બદલે.... લટકણીયા રુપી વિશેષણો અને રૂઢિપ્રયોગોની જલેબી ઉતાર્યા વગર સીધી ભાષામાં

આપણા મનના ખૂણામાં પડેલા વિચાર સામે લાવવાની ઈચ્છા રાખી છે... વાંચતા વાંચતા વાચકને લાગવું જોઈએ કે 'ઓત્તારી આ જ તો હું વિચારું છું...' જયારે જયારે આપ વાચકોને આવો વિચાર આવતો રહેશે ત્યારે ત્યારે મને પુરસ્કાર મળતો રહેશે...

મૂક પ્રેક્ષક બનીને ફક્ત તમાશો જોઈને તાળી પાડે રાખવી પડે તેવો વસવસો નથી રહેતો, જલધિમાં એક બિંદુની પણ અંજલી આપવાની તક આ યાત્રાને કારણે સાંપડી છે...

આશા રાખું છું કે જે રીતે અત્યાર સુધી આપ વાચકોએ સહર્ષ સ્વીકાર્યો છે, તેને આગળ પણ પ્રોત્સાહિત કરતા રહેશો... અંતમાં ભગવત રાવતની પંક્તિઓ સાથે વિરમું છું...

यह महन्न डोरा डागज नहीं है आहमी डे ढाथो जना साइसूथरा मन है ઇसलियें नहीं કे लिખકर અभर होना है ઇસલિચેં કિ મર મર કરભી લિખના હૈ…

> - jayuoza@gmail.com Mo. 9898046488

મનો મે વાચિ પ્રતિષ્ઠિતમાવિરાવીમે એધિ ||

● હે પરમાત્મા, મારી વાણી મનમાં સ્થિર થઈ જાય અને મારું મન વાણીમાં સ્થિર થઈ જાઓ.

ઐત્તરેયોપનિષદના શાંતિ પાઠમાંથી ઋષિની અભ્યર્થનાનું આજના સંદર્ભે વિશેષ મૂલ્ય છે. સર્જકના ચિત્તમાં જે હોય એ જ એનો શબ્દ બની રહે અને શબ્દ દ્વારા જે પ્રગટ થાય એ જ એના અંતરનું નિર્ભેળ પ્રાણતત્વ હોય તે જ ખરી સર્જનયાત્રા-વિચારયાત્રા.

લખવાનું શરુ થયું ત્યારથી એક ખ્યાલ બંધાયો હતો કે, જે વિચારો આવે છે કે મનમાં લાગણીઓ, ભાવો અનુભવાય છે તે બીજાને પહોંચાડવા માટે લખવાનું છે, કશુંક કહેવું છે ને વિશેષ કશુંક પહોંચાડવું

છે. એટલા માટે સર્જન કરતા રહેવું અને સાથે સાથે લખતાં લખતાં એ

પણ સમજાયું કે આપણે આપણી જાતેન પણ 'કશુંક ખાસ પહોંચાડવાનું' છે. સમજણ જ નહીં શાણપણ સુધી જવાનું છે...

દરેક મંગળવાર મંગલમય બનવો જોઈએ એવી એષણાથી લખાણના અખાડામાં ભૂસકો માર્યો છે, અને વિચારોની દોડાદોડ ચાલુ કરી દીધી છે. વિચારોનું વાવાઝોડું જયારે મનમાં વિંઝાતું રહેતું હોય ત્યારે તેને શબ્દ સ્વરુપ આપવાની ઈશ્વર શક્તિ અર્પે તેવી પ્રાર્થના.

ઘણીવાર સંજોગો, પરિસ્થિતિઓ, વાતાવરણ, લોકો અને તેમના અનુભવો સામાજિક ગતિવિધિઓના પ્રશ્નાર્થ ચિહ્નને પૂર્ણવિચાર મળી રહે તે માટે લખાય છે... તો ઘણીવાર એવું બને છે કે કોઈ વિષય કે ઘટના હૃદય પર સતત ટકોરા મારી મારીને કીધે રાખતા હોય કે મને કાગળ પર ઉતાર...

मने व्यस्त डर डां तने तोडुंझोडुं, मने डोर्घ मनमांथी आपे छे जासो...

- मनोष जंडेरिया

આવી હાલત થાય ત્યારે અડધી રાત્રે પણ ઊભા થઈને લખવું પડતું હોય છે, પરંતુ એકવાર લખાઈ ગયા પછી જે આત્મસંતોષ મળે છે, તે વર્ણવવો મુશ્કેલ છે... હાશ... ની જે તૃપ્તિ થાય છે તે બધા પુરસ્કારોથી પર છે.

શ્રી ચંદ્રકાન્ત બક્ષીનું એક વાક્ય કાયમ સ્મરણમાં રહ્યું છે, 'લેખક લખે છે, ત્યારે એ સર્જક બને છે એવું હું નથી માનતો, પરંતુ વાચક વાંચે છે ત્યારે એ જરુર સર્જક બનતો હોય છે.'

'Readers are best Judges.' દસ-દસ વર્ષથી આપ વાચકો તરફથી મળતા અભિપ્રાય રુપી સ્નેહથી જ કલમ ચાલતી રહી

ડો. જય ઓઝા

વાતાવરણ, લોકો અને તેમના અનુભવો

સામાજિક ગતિવિધિઓના પ્રશ્નાર્થ

ચિદ્દનને પૂર્ણવિચાર મળી રહે તે માટે

લખાય છે... તો ઘણીવાર એવું બને છે કે

કોઈ વિષય કે ઘટના હૃદય પર સતત

ટકોરા મારી મારીને કીધે રાખતા હોય કે